

Reviderte nasjonalregnskapstall for 2005 og 2006: Små revisjoner i BNP-vekst

Ann Lisbet Brathaug, Ingunn Sagelvmo og Ole Magnus Jakobsen

Bildet av meget sterk aktivitetsvekst i norsk økonomi de senere årene er ikke endret av de reviderte nasjonalregnskapstallene. Revisjonen av årlige nasjonalregnskapstall for 2005 og 2006 viser små korreksjoner av veksttallene. De endelige tallene for 2005 viser at BNP for Fastlands-Norge økte med 4,6 prosent fra året før, som er 0,1 prosentpoeng over de tidligere publiserte tallene. Fra 2005 til 2006 viser reviderte foreløpige tall at BNP for Fastlands-Norge økte med 4,3 prosent, mot 4,6 prosent i de tidligere anslagene

Innledning

De reviderte nasjonalregnskapstallene viser at 2006 var det tredje året på rad at veksten i fastlandsøkonomien var godt over fire prosent. De endelige nasjonalregnskapstallene for 2005 bekrefter den tidligere anslåtte BNP-veksten på 2,7 prosent, mens reviderte foreløpige tall for 2006 viser at BNP er justert ned fra en vekst på 2,8 prosent til 2,2 prosent. De tjenesteytende næringerne bidro med over halvparten av veksten i BNP for Fastlands-Norge både i 2005 og 2006.

Industrien bidro også til veksten. De reviderte tallene viser at bruttoproduktet for industrien økte med 4,5 prosent fra 2004 til 2005 og med 4,4 prosent fra 2005 til 2006. For begge årene er dette en oppjustering fra tidligere anslag på henholdsvis på 0,9 og 0,5 prosentpoeng. For bygg og anlegg i 2005 ble volumveksten i produksjonen revidert noe ned, fra 8,4 prosent til 7,3 prosent. Samtidig ble veksten i produktinnsatsen i faste priser revidert opp, fra 10,3 prosent til 11,7 prosent. Summen av dette medførte at veksten i bruttoproduktet i bygg og anleggsnæringen ble nedjustert fra en vekst på 5,3 prosent til en vekst på kun 0,1 prosent. Veksten for bygg og anlegg for 2006 er foreløpig beregnet til 2,8 prosent.

2005: Sterkere vekst i husholdningenes konsum enn tidligere antatt

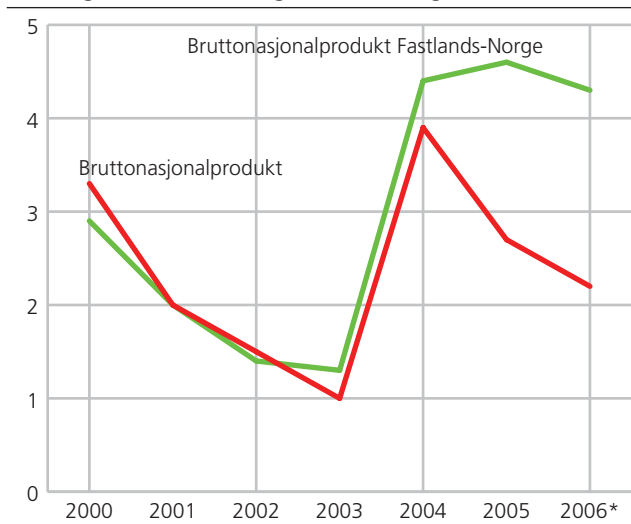
De reviderte nasjonalregnskapstallene viser at husholdningenes konsum økte med 4,1 prosent både i 2005 og 2006. For 2005 er dette 0,9 prosentpoeng høyere enn tidligere beregnet, og det er særlig innenlandsk varekonsum som er justert opp. Det var høyere vekst i matvarer som bidro mest til revisjonen. Utgifter til matvarer utgjør om lag 11 prosent av husholdningens

Ann Lisbet Brathaug er seksjonsleder ved Seksjon for nasjonalregnskap (ann.lisbet.brathaug@ssb.no)

Ingunn Sagelvmo er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (ingunn.sagelvmo@ssb.no).

Ole Magnus Jakobsen er førstekonsulent ved Seksjon for nasjonalregnskap (ole.magnus.jakobsen@ssb.no)

Figur 1. Volumvekstrater for BNP, 2000-2006. Prosent endring fra foregående år. Totalt og Fastlands-Norge

Revisjonssyklus for årlig nasjonalregnskap

Årlig nasjonalregnskapstall blir først presentert ca 45 dager etter årets utløp, deretter blir de revidert 21 og 47 uker etter årets utløp. Endelig nasjonalregnskap publiseres 23 måneder etter årets utløp. Revisjonen som omtales for 2005 er endringene som har skjedd mellom det foreløpige årsregnskapet som ble publisert for 1 år siden og endelig årsregnskap, mens revisjonene for 2006 viser endringene fra foreløpig regnskap, som ble publisert i mai i år. De endelige tallene for 2006 vil bli publisert i november 2008.

konsum. For 2006 er vekstraten for husholdningenes totale konsum justert svakt ned i forhold til tidligere publiserte tall. Nedjusteringen har hovedsakelig sammenheng med lavere vekst i utenlandskonsumet, som skyldes en omfordeling mellom forbruk på turistreiser og forretningsreiser.

Konsumet i offentlig forvaltning vokste med 0,7 prosent fra 2004 til 2005, en nedjustering på 1,1 prosentpoeng fra de foreløpige tallene. Veksten i både statlig og kommunalt konsum er revidert ned, og for kommunekonsumet skyldes dette at prisveksten var høyere enn antatt tidligere. For statlig konsum har nedjusteringen

Tabell 1. Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumending i prosent. Reviderte og tidligere publiserte tall for 2005 og 2006

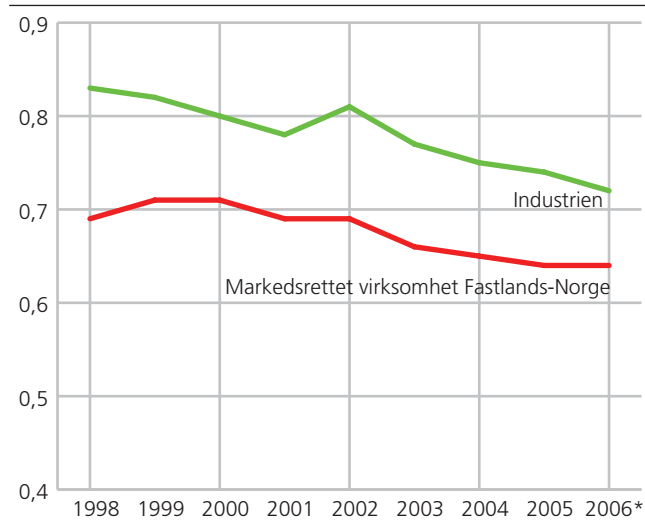
	2005			2006		
	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosent poeng	Revidert	Tidligere	Revisjon i prosent poeng
Vekst i Bruttonasjonalprodukt (BNP)	2,7	2,7	0	2,2	2,8	-0,6
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	4,6	4,5	0,1	4,3	4,6	-0,3
Oljevirkosomhet og utenriks sjøart	-3,8	-3,5	-0,3	-4,1	-3,8	-0,3
Bruttoprodukt Fastlands-Norge	4,5	4,4	0,1	4,2	4,3	-0,1
Industri og bergverk	4,2	3,4	0,8	4,5	4,1	0,4
Annen vareproduksjon	8,3	9	-0,7	-1,2	0,5	-1,7
Tjenester inkl. bolig tjenester	4,8	5	-0,2	6,2	6,4	-0,2
Offentlig forvaltning	2	1,5	0,5	2,1	1,6	0,5
Innenlands sluttanvendelse						
Konsum i husholdninger	4,1	3,2	0,9	4,1	4,3	-0,2
Konsum i offentlig forvaltning	0,7	1,8	-1,1	3,0	3,3	-0,3
Bruttoinvestering i fast realkapital	13,3	11,2	2,1	6,5	7,4	-0,9
Bruttoinvestering i Fastlands-Norge	12,6	9,1	3,5	7,3	8	-0,7
Eksport i alt	1,1	0,7	0,4	0,5	1,6	-1,1
Import i alt	8,7	8,6	0,1	8,2	8,2	0,0
Vekst i sysselsetting og produktivitet						
Sysselsatte personer	1,2	1,0	0,2	3,3	3,1	0,2
Utførte timeverk	1,4	1,2	0,2	2,4	2,1	0,3
Lønn pr normalårsverk	3,8	4,0	-0,2	4,3	4,3	0,0
Bruttoprodukt per utførte timeverk	1,3	1,4	-0,1	-0,3	0,6	-0,9
Prisvekst						
BNP prisdeflator	8,7	8,5	0,2	8,5	7,7	0,8
Prisdeflator for BNP Fastlands-Norge	2,3	2,1	0,2	3,7	3,4	0,3
Prisdeflator for konsum i husholdningene	1,0	1,0	0	2,1	2,0	0,1
Vekst i inntektstall, løpende verdier						
Driftsresultat	23,1	23,4	-0,3	14	16,3	-2,3
Bruttonasjonalinntekt(BNI)	12,2	11,3	0,9	9,8	9,8	0,0
Disponibel inntekt for Norge	13,4	12,3	1,1	10,2	10,3	-0,1
Disponibel inntekt for husholdninger mv	8,7	6,5	2,3	-5,0	-6,8	1,8
Sparing i Norge	43,7	39,8	3,9	19,0	19,6	-0,6
Sparing i Offentlig forvaltning	48,2	47,7	0,5	34,3	30,5	3,8
Sparing i husholdninger mv	51,1	28,5	22,5	-99,1	-88,6	-10,5
Husholdningenes sparate i prosent	10,3	8,9	1,4	1,1	0,1	-1,0

sammenheng med både oppjustert prisvekst og at det har skjedd en omfordeling av militære utgifter fra konsum til investeringer. For 2006 viser tallene at offentlig konsum økte med 3 prosent fra året før. Dette er litt svakere vekst enn det de tidligere publiserte tallene viste og har hovedsakelig sammenheng med oppjustering av prisveksten.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital for Fastlands-Norge er oppjustert med 3,6 prosentpoeng til en volumvekst på 12,7 prosent i 2005, mens veksten for 2006 foreløpig er beregnet til 7,3 prosent, en nedjustering på 0,7 prosentpoeng. I hovedsak er det en kraftig

revisjon av investeringene i tjenestenæringene som er årsaken til oppjusteringen for Fastlands-Norge i 2005. Det var også en kraftig oppjustering av investeringene i kraftforsyning og bygg og anlegg. Tidligere tall viste en nedgang på 2,8 prosent for kraftforsyning, mens de endelige tallene viser en økning på 6,6 prosent. For bygg og anlegg ble tallene revidert opp med 24,1 prosent poeng til 32,0 prosent. I 2005 er industriinvesteringene og husholdningenes boliginvesteringer nedjusterte med henholdsvis 6,1 og 3,7 prosent poeng og viser nå en vekst på 5,8 prosent for industrien og 10,8 for boliger. Veksten i oljeinvesteringene er om lag som tidligere anslått.

Figur 2. Lønnskostnader i prosent av faktorinntekt 1998-2006

Årsaker til revisjon av nasjonalregnskapet

I forhold til det foreløpige årsregnskapet, bygger det endelige årsregnskapet på et mer fullstendig og detaljert statistikkgrunnlag. De viktigste kildene i det endelige årsregnskapet er de ulike strukturstatistikkene som blant annet inneholder informasjon om produksjonsinntektene fordelt på ulike varer og tjenester. Strukturstatistikken inneholder også informasjon om utgifter til varer og tjenester, og om investeringsutgifter fordelt på art. I tillegg benyttes annen statistikk fra SSB som for eksempel forbruksundersøkelsen, varehandelsstatistikk med omsetning fordelt på vare osv. Også tall fra Totalkalkylen for jordbruket og lønnsomhetsundersøkelsen for fiskerinæringen benyttes til endelig regnskap. For nærmere dokumentasjon av de enkelte statistikker se «Om statistikken» på Statistisk sentralbyrås hjemmesider, under hver statistikk. <http://www.ssb.no>. Til sammenligning vil informasjonen i de foreløpige regnskapene basere seg på ulike korttidsindikatorer som produksjonsindeksen for industrien og ulike omsetningsindekser for tjenester. Mange av korttidsindikatorerne er såkalte volumindikatorer. Til de foreløpige regnskapene har vi ingen informasjon om bruken av varer og tjenester i produksjonen og forutsetter derfor at strukturen i det siste endelige regnskap fortsatt gjelder. Prisinformasjonen i de ulike regnskapsversjonene er relativ lik.

Fra foreløpige til endelige tall kan man oppleve til dels betydelige revisjoner av detaljer i regnskapene, mens det makroøkonomiske hovedbilde i mindre grad revideres.

Økt lønnsomhet i industrien – lavere lønnskostnadsandel

Revisjonen av bruttoproduktet for industrien i 2005 medførte en oppjustering av driftsresultatet med 5 milliarder kroner. Driftsresultatet dette året etter dette beregnet til nærmere 40 milliarder, og det økte ytterligere til 46 milliarder kroner i 2006 ifølge de oppdaterte anslagene. Fra 2002 og fram til 2006 har driftsresultatet i industrien blitt nesten fordoblet.

De nye nasjonalregnskapstallene viser at lønnskostnadene for 2005 og 2006 også har blitt justert noe opp, men ikke i samme grad som driftsresultatet. Det betyr

at lønnskostnadene som andel av faktorinntekten (summen av driftsresultat og lønnskostnader) i industrien, har falt gradvis fra i overkant av 83 prosent i 1998 til i underkant av 72 prosent i 2006. For markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge har lønnskostnadene som andel av faktorinntekt avtatt siden 1999. Lønnskostnadsandelene de siste 3 årene er de laveste som er observert etter 1970 både for industrien og fastlandsøkonomien.

I 2005 er driftsresultatet i oljevirksomheten som utgjør over halvparten av det samlede driftsresultatet i Norge, nedjustert med nærmere 5 milliarder kroner fra tidligere anslag. For andre næringer er det kun mindre endringer. Dette betyr at driftsresultatet for Norge i 2005 ble 689 milliarder kroner, om lag som tidligere beregnet. Det foreløpige anslaget for driftsresultat for 2006 er nesten 100 milliarder høyere enn året før. Dette er en nedjustering fra de første anslagene på vel 17 milliarder kroner og har hovedsakelig sammenheng med lavere driftsresultatet i oljevirksomheten og forretningsmessig tjenesteyting.

Når det gjelder totale lønnskostnader i Norge, er de endelige tallene for 2005 revidert opp med 5 milliarder kroner til 811 milliarder kroner. Det meste av oppjusteringen gjelder forretningsmessig tjenesteyting og transportnæringene. Også for 2006 er lønnskostnadene oppjusterte og er nærmere 10 milliarder kroner høyere enn tidligere anslag. Veksten i lønnskostnadene fra 2005 til 2006 er foreløpig beregnet til 8 prosent.

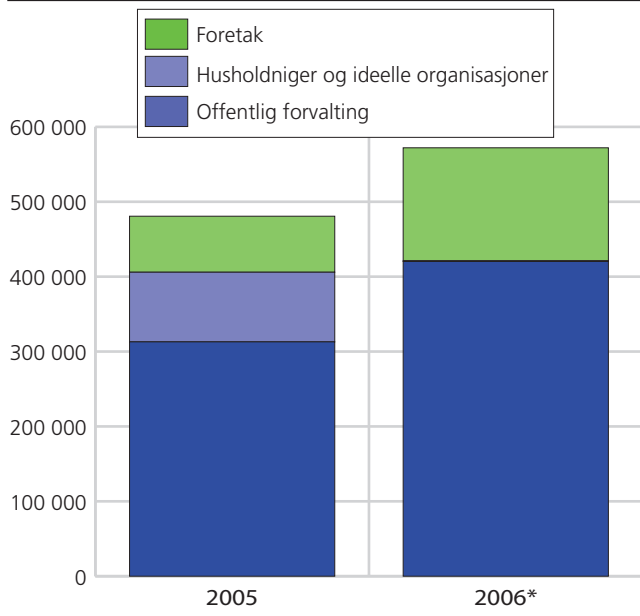
Oppjusteringen av lønnskostnadene har hovedsakelig sammenheng med sterkere sysselsettingsvekst enn tidligere antatt. De reviderte tallene viser at sysselsettingen vokste med 1,2 prosent fra 2004 til 2005 og med 3,3 prosent fra 2005 til 2006. For begge årene er dette en oppjustering på 0,2 prosentpoeng.

Høy sparing i Norge

Endelige tall for 2005 viser at nasjonalinntekten for Norge var på 1711 milliarder kroner. Dette er en revisjon på 15 milliarder kroner i forhold foreløpig regnskap for 2005 og skyldes hovedsakelig at Norge fikk et høyere netto bidrag fra formuesinntektene fra utlandet enn tidligere antatt. Disponibel inntekt for Norge i 2005 var på 1694 milliarder som er en økning på 16 milliarder kroner sammenlignet med foreløpig regnskap. Konsumet er revidert opp i de endelige tallene og medfører at sparingen for Norge endte på 481 milliarder kroner. Det er 44 prosent mer enn i 2004 og utgjorde 28,0 prosent av disponibel inntekt for Norge.

De reviderte foreløpige tallene for 2006 viser en vekst i nasjonalinntekten på 11 prosent fra 2005 og utgjorde 1881 milliarder kroner. Dette er en oppjustering på 4 milliarder i forhold til tidligere publiserte tall. Sparingen i 2006 er foreløpig beregnet til 572 milliarder kroner som er 13 milliarder over tidligere publiserte tall. Dette gav en sparerate på 30,7 prosent for Norge.

Figur 3 Sparing i Norge fordelt på sektor, 2005 og 2006

Disponibel realinntekt som er lik disponibel inntekt for Norge, korrigert for prisstigningen på varer og tjenester som anvendes innenlands, økte med 11 prosent fra 2004 til 2005 og ytterligere 7 prosent i 2006.

Lav sparing i husholdningene i 2006

Husholdningenes disponible inntekter er revidert opp med 18 milliarder kroner for 2005, som følge av oppjusterte lønnsinntekter, driftsinntekter og formuesinntekter. Samtidig er formuesutgiftene noe nedjusterte. Som følge av dette ble spareraten i husholdningene, det vil si sparing regnet som andel av disponibel inntekt, 10,3 prosent i 2005. Dette er en økning i forhold til de tidligere publiserte tallene på 1,4 prosentpoeng. Foreløpige tall for 2006 viser derimot en sterk nedgang i spareraten sammenlignet med 2005 og er beregnet til bare 0,1 prosent. Nedgangen skyldes hovedsakelig at mottatt aksjeutbytte er redusert med 92 milliarder fra året før. De lave aksjeutbyttene i 2006 henger trolig sammen med skattemessige tilpassinger. Utbytte som overstiger avkastningen av risikofri kapitalplassering ble fra januar 2006 skattelagt på lik linje med alminnelig inntekt.

Sparingen i 2006 ble også påvirket av renteutgiftene som økte med 10 milliarder kroner fra året før, mens renteinntektene bare økte med 6 milliarder kroner. Bakgrunnen for denne utviklingen ligger i en økning av rentebærende gjeld og gjentatte rentehevinger. Mer detaljer om husholdningenes inntekter og utgifter, se <http://www.ssb.no/emner/09/01/knri>

Økt sparing i offentlig forvaltning

Det er bare mindre revisjoner i de endelige 2005-tallene for sparing i offentlig forvaltning. Sparingen ble 312 milliarder kroner og utgjorde 65 prosent av total sparing i Norge. Sparingen i 2006 er anslått til 420 milliarder som tilsvarer vel 73 prosent av samlet sparing i

Norge. Økningen i offentlig forvaltnings sparing henger sammen med en økning i offentlig forvaltnings inntekter som er et resultat av veksten i norsk økonomi. Denne førte til sterk økning i skatteinntekten, både fra petroleumsvirksomheten og fra lønns- og formuesinntekter ellers. Også formuesinntektene og produktskattene inklusive merverdiavgiften, gikk kraftig opp, til sammen med over 80 milliarder kroner fra året før. Sysselsettingsveksten medførte også at statens utgifter til dagpenger og stønader ellers ble redusert fra 2005 til 2006, mens alderspensjoner, uførepensjoner og sykepenger økte moderat.

Vekst i nettofinansinvesteringer for foretakene

2005-tallene viser at sparingen i foretaksektoren var på 74 milliarder kroner. Dette er en svak oppjustering i forhold til de foreløpige tallene publisert i juni 2007, og 13 milliarder høyere enn året før. Foretaksektoren økte sparingen med 76 milliarder kroner fra 2005 til 2006. Dette slo ut i positive nettofinansinvesteringer i 2006 på 32 milliarder mot negative nettofinansinvesteringer på 22 milliarder i 2005.